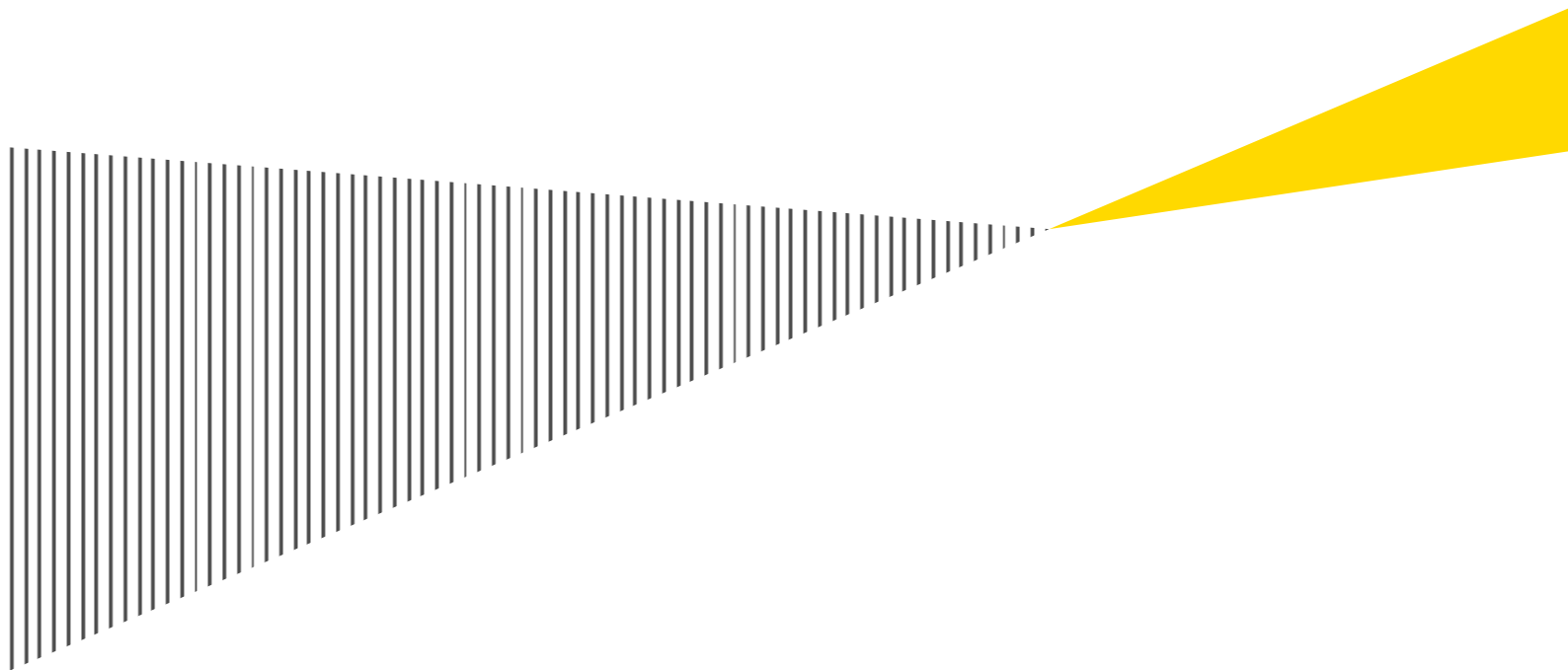

Upplands Väsby kommun

Grundläggande granskning av styrelser och nämnder 2016

Innehåll

1. Inledning	3
2. Kommunstyrelsen	5
2.1. Genomförd granskning	5
2.2. Mål och uppdrag	5
2.3. Uppföljning	7
2.4. Intern kontroll	8
2.5. Fördjupningsgranskningar	9
2.6. Rekommendationer:	9
2.7. Sammanfattande bedömning kommunstyrelsen	9
2.8. Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott	11
3. Utbildningsnämnden	14
3.1. Genomförd granskning	14
3.2. Mål och uppdrag	14
3.3. Uppföljning	15
3.4. Intern kontroll	16
3.5. Rekommendationer:	16
3.6. Sammanfattande bedömning utbildningsnämnden	17
4. Kultur- och fritidsnämnden	18
4.1. Genomförd granskning	18
4.2. Mål och uppdrag	18
4.3. Uppföljning	18
4.4. Intern kontroll	19
4.5. Sammanfattande bedömning kultur- och fritidsnämnden	19
5. Social- och äldre- och barnnämnden	20
5.1. Genomförd granskning	20
5.2. Mål och uppdrag	20
5.3. Uppföljning	20
5.4. Ekonomi/resursplanering	21
5.5. Intern kontroll	22
5.6. Rekommendationer:	23
5.7. Sammanfattande bedömning social- och äldre- och barnnämnden	23
6. Nämnden för familjerätt	24
6.1. Genomförd granskning	24
6.2. Mål och uppdrag	24
6.3. Uppföljning	24
6.4. Intern kontroll	25
6.5. Rekommendationer	25

6.6.	Sammanfattande bedömning nämnden för familjerätt	25
7.	Byggnadsnämnden	26
7.1.	Genomförd granskning	26
7.2.	Mål och uppdrag	26
7.3.	Uppföljning	26
7.4.	Intern kontroll	27
7.5.	Rekommendationer:	27
7.6.	Sammanfattande bedömning byggnadsnämnden	28
8.	Miljönämnden	29
8.1.	Genomförd granskning	29
8.2.	Mål och uppdrag	29
8.3.	Uppföljning	29
8.4.	Intern kontroll	30
8.5.	Rekommendationer	30
8.6.	Sammanfattande bedömning miljönämnden	30

1. Inledning

Enligt kommunallagen framgår följande beträffande revisorernas uppdrag: "Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig."

Den *årliga granskningen* bygger på en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om styrelser och nämnder har en tillfredsställande styrning och intern kontroll.

Granskningen genomförs bl a genom att fortlöpande ta del av relevanta skriftliga dokument t.ex. mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt möten med nämnder/verksamheter i samband med revisionsplanerade sammanträden eller verksamhetsbesök. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning. Denna granskning benämns *grundläggande granskning*. De revisionsbevis som samlas in i den grundläggande granskningen utgör stommen i revisorernas ansvarsprövning.

Utöver ovanstående grundläggande granskning genomförs *fördjupade granskningar* utifrån revisorernas risk- och väsentlighetsbedömningar samt erfarenheter från den grundläggande granskningen. Syftet med dessa granskningar är att samla tillräckliga revisionsbevis i ansvarsprövningen inom väsentliga riskområden.

I 2016 års revisionsplan har revisorerna i Upplands Väsby kommun beslutat och genomfört följande fördjupade granskningar:

- ▶ Utbetalningar till föreningar
- ▶ Kommunens målstyrningsprocess
- ▶ Pulsen Combine – kartläggning statistik m m
- ▶ Kompetensförsörjning
- ▶ Förebyggande av oegentligheter LSS, HVB och personlig assistans
- ▶ Uppföljning av tidigare års granskningar
- ▶ Redovisning av VA-verksamheten
- ▶ Löpande granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna
- ▶ Granskning av delårsrapport
- ▶ Granskning av årsbokslut och årsredovisning

I denna rapport (rapport nr 9/2016 Grundläggande granskning) sammanfattas resultat och slutsatser av revisionens *grundläggande granskning* under år 2016.

Inom ramen för 2016 års granskning har revisionen genomfört möten med Kommunstyrelsen, Social- och äldregruppen, Utbildningsnämnden, Miljönämnden samt Teknik- och fastighetsutskottet.

Vid de intervjuer som genomförts med styrelser/nämnder har strukturerade frågeformulär använts. Dokumentationen av intervjuerna har skett i form av minnesanteckningar från

mötena. Frågeformulären har omfattat områdena mål, uppdrag och direktiv, intern kontroll, ekonomi/resursplanering, samt specifika frågor riktade till respektive nämnd. I samtliga fall har nämnderna lämnat kortfattade skriftliga svar innan mötena.

Vid genomgång av styrelser och nämnders protokoll har revisorerna använt sig av checklistor för att dokumentera väsentliga revisionsfrågor. Av checklistorna framgår bl a revisionens väsentlighets- och riskbedömning per nämnd, uppdrag och mål från fullmäktige, m m. I samband med genomgången av protokoll har ett antal specifika frågor ställts till nämnderna. Dessa har besvarats skriftligt.

Revisionen har också inbjudit tjänstemän till mötena för att följa upp enskilda frågor.

Rapporten är skriven med utgångspunkt från att läsaren har tillgång till kommunens budget, årsredovisning och nämndernas verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.

2. Kommunstyrelsen

2.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat kommunstyrelsens verksamhet bl a genom:

- ▶ Möte med kommunstyrelsens presidium och förvaltningsledning den 9 februari 2017 och den 22 februari 2016.
- ▶ Läsning av protokoll med underliggande handlingar
- ▶ Granskning av delårsrapport
- ▶ Granskning av verksamhetsberättelser och årsredovisning

Vidare har följande fördjupade granskningar rapporterats till kommunstyrelsen:

- ▶ Utbetalningar till föreningar
- ▶ Kommunens målstyrningsprocess
- ▶ Kompetensförsörjning
- ▶ Uppföljning av tidigare års granskningar
- ▶ Redovisning av VA-verksamheten
- ▶ Löpande granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna

2.2. Mål och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har rollen att samordna och följa upp kommunens verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsens ansvar och roll är att vara systemledare i den kommunala organisationen och huvudansvarig för samhällsutvecklingsprocessen. Kommunstyrelsen är arbetsgivare för all personal och tillika räddningsnämnd.

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2016-2018 om mål och uppdrag för kommunens styrelser och nämnder.

I budgeten framgår mål och uppdrag till kommunstyrelse och nämnder på olika nivåer:

1. Kommunfullmäktiges övergripande mål utgår från de fyra styrperspektiven kund, ekonomi, medarbetare samt samhälle och miljö. Totalt finns 10 övergripande mål kopplade till de olika perspektiven. Strategier och nyckeltal har kopplats till dessa mål. De övergripande målen ska utgöra utgångspunkt för respektive styrelse/nämnds verksamhetsplaner och ska också följas upp inom ramen för ledningssystemet.
2. I budgeten riktas även utvalda nämndmål och specifika uppdrag till respektive styrelse/nämnd.

Under de övergripande målen framgår en stor mängd strategier som fullmäktige anser att kommunstyrelsen behöver beakta för att bidra till målluppfyllelsen.

Ett antal nyckeltal har också fastställts i det ekonomiska perspektivet inom ramen för fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning.

Utöver detta riktas en stor mängd nämndspecifika uppdrag till kommunstyrelsen för år 2016, bl a enligt följande:

1. Genomföra förbättringsarbete utifrån kommunkompassen med sikte på att bli kvalitetskommun 2017.
2. Utveckla en strategi för demokratiutveckling som inkluderar medborgardialog, medborgarförslag och samverkan med civilsamhället, samt kommunens kommunikation med medborgarna
3. Följa upp effekterna av ny kommunorganisation.
4. Genomföra det kommunövergripande skolutvecklingsprojektet Ett lärande Väsby.
5. Säkerställa kvalitet och effektivitet hos alla utförare (målet mångfald).
6. Det måltidspolitiska programmet, med inriktningen att mer mat ska lagas i anslutning till måltidsplatsen, ska fullföljas. En måltidsutredning ska belysa organisatoriska och praktiska förutsättningar och behov för mer lokal tillagning.
7. Undersöka möjligheten att delta i nätverk för social hållbarhet och att genomgå eventuell certifiering såsom Fair Trade City.
8. Vidareutveckla projektet "Hållbara Väsby" om höjda miljö- och hållbarhetsambitioner.
9. Upprätta en ny översiktsplan för Upplands Väsby som ska säkerställa förutsättningarna för långsiktig planering av ett framtida Väsby.
10. Fortsatt inriktning om ny trafikplats i norra Väsby. Projektet Vallentunavägen ska omprövas.
11. Verka för att Upplands Väsby och Rotebro växer samman genom bebyggelse i Älvsundadalen tillsammans med Sollentuna kommun, markägare, medborgare och andra intressenter.
12. Fortsätta planarbetet hur området kring Runby skola, Runby torg, Edsvägen och närliggande områden kan utvecklas.
13. Ta ett helhetsgrepp kring utvecklingen av Smedsgårdstomten, Vilundaparken och åsen inklusive ny förbindelse över E4:an. I sammanhanget ska förutsättningar till ett inomhusfotbollstält utredas.
14. I dialog med markägarna utreda möjligheterna att bilda naturreservat i Bergaskogen och på Kairohöjden.
15. Löwenströmska området är intressant för utveckling av verksamheter. Möjligheter att bygga bostäder ska utredas. De kulturhistoriska delarna måste värnas.
16. Arbeta för att införa sommarjobbsgaranti för gymnasieungdomar.
17. Utveckla handlingsprogram för det goda arbetsgivarskapet utifrån förbättringsområden identifierade av kommunkompassen.
18. Samla arbetet med att stärka omsorgsyrkenas långsiktiga attraktivitet och innehåll till en sammanhållen strategi.
19. Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.

I verksamhetsberättelsen för 2016 lämnar kommunstyrelsen kommentarer till vilka aktiviteter som genomförts kopplat till respektive uppdrag. Samtliga uppdrag är genomförda eller under genomförande utom arbetet med att utreda möjlighet att bilda naturreservat i Bergaskogen och på Kairohöjden.

Vi bedömer att det finns en röd tråd i styrningen från fullmäktige till nämnder. De övergripande målen är i flera fall svåra att mäta och det är därför av stor vikt att nämnderna tolkar dessa på ett relevant sätt och finner relevanta nyckeltal för styrning och uppföljning av måluppfyllelse. I några fall saknar nämnderna relevanta jämförelser med andra kommuner och andra liknande verksamheter vilket gör att fastställda målnivåers relevans är svåra att bedöma.

2.3. Uppföljning

2.3.1. Verksamhet

Av kommunfullmäktiges 10 övergripande mål har kommunstyrelsen bedömt att 5 (f.å 4) fått omdömet grönt (uppfyllt), 4 (f.å 5) omdömet gult (delvis uppfyllt) och 1 (f.å 1) omdömet rött (ej uppfyllt).

Perspektiv	Mål	2012	2013	2014	2015	2016
Kund	Kunden i fokus					
	Kunskap och lärande					
	Mångfald					
	Trygghet och hälsa					
Samhälle och miljö	Miljö och klimat					
	Hållbar tillväxt					
	Näringsliv och arbete					
Medarbetare	Attraktiv arbetsgivare					
Ekonomi	Ekonomiskt resultat					
	Kvalitet och effektivitet					

 Uppfyllt

 Delvis uppfyllt

 Ej uppfyllt

Om målet är uppfyllt eller inte mäts i en färgskala grönt (uppfyllt), gult (delvis uppfyllt) eller rött (ej uppfyllt). Som underlag för bedömningen följs olika nyckeltal upp. Då det inte finns några definierade och beslutade riktlinjer för när utfallet ska bedömas grönt, gult eller rött är det svårt att verifiera styrelsers och nämnders bedömningar. Enligt uppgift har en modell utarbetats för att tydliggöra process och grunder för utvärdering av de övergripande målen. Modellen är fortfarande under bearbetning och revisionen har inte tagit del av denna.

Det område som är och har varit största utmaningen de senaste åren är "kunskap och lärande" som varit ett rött område under många år. År 2015 ändrade kommunstyrelsen bedömningen till "gul". Vi var då tveksamma till att det fanns tillräckliga skäl för att ändra bedömningen. År 2016 har många viktiga resultat inom skolan förbättrats väsentligt. Vi delar nu kommunstyrelsens bedömning att området kan bedömas som "gul". Det kan dock konstateras att flera viktiga nyckeltal även 2016 understiger de målnivåer som fullmäktige har fastställt.

Inom skolan genomförs flera insatser på olika nivåer för att förbättra skolresultaten. Skolutvecklingsprojektet som drivs av kommunstyrelsen under tre år har till delar förlängts ett halvår och till delar överlämnats till utbildningsnämnden. Det är viktigt att det arbete som genomförts inom ramen för projektet tas tillvara och integreras i den löpande verksamheten genom förankring hos rektorer, lärare och elever.

Området trygghet och hälsa har liksom föregående år ett dåligt och till och med försämrat utfall. NRI för trygghet uppgår endast till 39 för 2016 jämfört med fullmäktiges mål om 56 och förgående års utfall om 48. Kommunstyrelsen vidtar en mängd olika åtgärder i syfte att öka medborgarnas känsla av trygghet.

Att kommunstyrelsen satte omdömet rött på "Hållbar tillväxt" 2014 berodde främst på att byggprojekt inte genomfördes i den takt som fullmäktige fastställt. År 2015 och 2016 har byggnationerna ökat och överstiger tidigare års målnivåer om 300 bostäder per år.

2.3.2. Ekonomi/resursplanering

Årets resultat för kommunen är positivt och uppgår till 75 mkr jämfört med budgeterade 41 mkr. Nämnderna redovisar sammantaget positiva budgetavvikelser om 27 mkr av den totala budgetavvikelsen om 34 mkr.

Det finns inga nämnder som sticker ut med väsentliga negativa budgetavvikelser. Social- och äldre-nämnden har under året redovisat relativt stora underskott. Dessa har till stor del bedömts bero på ökade volymer, inte minst kopplat till ökade flyktingkostnader. Då osäkerheten i budgetprocessen var stor om hur volymerna skulle träffa de olika nämnderna så reserverades en större budgetpost i kommunstyrelsen för detta. Kommunfullmäktige beslutade i budgeten för 2016 att kommunstyrelsens reserv skall ökas med 4 mkr till 20 mkr år 2016. Enligt formuleringen i fullmäktiges budget avser den buffert för bl.a. oförutsedda händelser, omställningar samt eventuella förändringar i nämnderna. Kommunstyrelsen har ansett att ca 12 mkr utgör sådana kostnader i social- och äldre-nämnden 2016 och har därvid omfördelat bufferten i enlighet med detta från kommunstyrelsen till social- och äldre-nämnden.

2.4. Intern kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om ett reglemente för intern kontroll. Syftet med reglementet är främst att tydliggöra innebörden i kommunallagens krav vad gäller den interna kontrollen, samt att utveckla styrningen och uppföljningen i kommunen.

Nämnder och styrelser har antagit tillämpningsanvisningar för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde.

Internkontrollplaner har fastställts i respektive nämnd. Uppföljning av kontroller sker i samband med avrapportering av delårsbokslut och årsbokslut. Avrapporteringen som avser uppföljning av administrativa processer och kontroller sker som en separat del i verksamhetsberättelserna. Den interna kontrollen kopplat till verksamheterna är integrerad i den styrning och uppföljning som sker av verksamheternas resultat. Denna avrapporteras såväl separat i Stratsys som i verksamhetsuppföljningen. Samtliga nämnder har avrapporterat uppföljningen av intern kontroll i sina verksamhetsberättelser för 2016.

Sammantaget bedöms den interna kontrollen som tillräcklig. Kommunstyrelsens uppföljning av den interna kontrollplanen i verksamhetsberättelsen har tidigare år bedömts behöva utvecklas. Vi har ansett att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsikt över andra nämnder bör göra någon form av sammanställning över resultatet av internkontrolluppföljningen i

samtliga nämnder. En sådan sammantagen uppföljningsrapport är framtagen för 2016 vilket vi bedömer som mycket positivt.

2.5. Fördjupningsgranskningar

De fördjupningsgranskningar som genomförts inom kommunstyrelsen under 2016 framgår under rubrik 2.1 "Genomförd granskning". De fördjupningsgranskningar som genomförts i kommunen som helhet under 2016 framgår under rubrik 1 "Inledning".

I samtliga granskningar har rekommendationer lämnats som syftar till att ytterligare stärka styrning, kontroll och uppföljning. Revisionen kommer att under kommande år följa upp de åtgärder som vidtas med anledning av lämnade rekommendationer. Revisionen har också begärt in svar och i förekommande fall åtgärdsplaner från berörda nämnder i samband med granskningarna. Det är särskilt granskningen av betalningar som föranlett noteringar under året.

2.6. Rekommendationer:

- Kommunstyrelsen noterar själva avvikelser inom området inköp/upphandling i sin internkontrolluppföljning. Det är viktigt att åtgärder vidtas för att minska riskerna för avvikelser.
- Flera nämnder saknar relevanta jämförelsetal för sina nyckeltal med andra kommuner. Relevansen i målnivåer för nyckeltalen är i dessa fall svåra att bedöma. Kommunstyrelsen bör inom ramen för sin uppsiktsplikt verka för att de nämnder som saknar relevanta jämförelsetal arbetar fram sådana.
- Det är viktigt att kommunstyrelsen även fortsatt följer upp att systemet Pulsen Combine implementeras och utvecklas enligt plan.
- Grunderna för vad som krävs för att få grönt, gult respektive rött i utvärderingen av måluppfyllelsen bör tydliggöras. Vi ser positivt på att kommunen håller på med att utarbeta tydligare grunder för att bedöma måluppfyllelsen på övergripande nivå.
- I de fördjupningsrapporter som revisionen genomfört under 2016 framgår ytterligare rekommendationer kopplade till de specifika områden som granskats. Kommunstyrelsen bör ta fram specifika åtgärdsplaner i de fall rekommendationer lämnas till förbättringar och bör systematiskt följa upp att åtgärder vidtas.

2.7. Sammanfattande bedömning kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis kommunstyrelsen enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Ovanstående tabell avser en bedömning av kommunstyrelsen exklusive verksamheten i teknik- och fastighetsutskottet. Denna bedöms separat nedan.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande för såväl kommunen som helhet som för kommunstyrelsens verksamheter.

Arbetet med att utveckla den **interna kontrollen** har fortsatt under 2016. Internkontrollplaner har beslutats av nämnderna och uppföljning av dessa har skett under året. I de fall avvikelser föreligger har åtgärdsplaner presenterats. Kommunstyrelsens egen uppföljning av sin internkontrollplan, vilken presenteras i verksamhetsberättelsen, har brister.

Enligt COSOs (en etablerad internationell standard för intern kontroll) definition av intern kontroll så är kopplingen till mål och bristande måluppfyllelse absolut och utgör viktiga kriterier för intern styrning och kontroll. Utifrån att kommunallagens krav på revisorernas uttalanden om ändamålsenlig skötsel och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet är separerat från bedömningen av intern kontroll, så sker denna bedömning främst inom området styrning och uppföljning. Detta stämmer också väl överens med Upplands Väsby's ledningssystem där den interna kontrollen kopplat till verksamhetsmålen sker integrerat med verksamhetsstyrningen. Bedömningen av intern kontroll avser sålunda främst den interna kontrollen kopplat till regelverk och administrativa processer.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Området styrning och uppföljning bedöms utifrån en mängd olika perspektiv. Ur revisionssynpunkt är styrelsernas och nämndernas måluppfyllelse i förhållande till av fullmäktige fastställda målnivåer mycket väsentligt att beakta ur ett ansvarsperspektiv. I de fall viktiga mål inte har nåtts under flera år kan omdömet successivt försämrats. Vidare bedöms om tydliga åtgärder vidtagits i tid och om dessa har fått effekt. Vid avvikelser påverkas omdömet också utifrån hur styrelse/nämnd kommunicerat med fullmäktige om avvikelserna. Bedömningen baseras också på den systematik, ändamålsenlighet och säkerhet som finns i styrningen och uppföljning.

Det är en stor brist att verksamhetssystemet Pulsen Combine inte kan generera ändamålsenliga rapporter för styrning, uppföljning och kontroll. Det är angeläget att detta åtgärdas snarast.

Sammantaget delar vi kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning föreligger.

2.8. Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott

2.8.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat utskottets verksamheter bl.a. genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

En fördjupad granskning har genomförts av redovisningen av VA-verksamheten (Revisionsrapport nr 7/2016).

Revisionen har också genomfört ett möte med nämndpresidiet i januari 2017.

2.8.2. Mål och uppdrag

Teknik- och fastighetsutskottet ansvarar för att vårda och sköta fast egendom, bygga och anlägga fast egendom, kommunens lokalförsörjning, vatten- och avloppstjänster, avfallshandling och trafiksäkerhet. I uppdraget ingår även drift, skötsel och underhåll av Vilundaparken samt att på uppdrag av byggnadsnämnden ansvara för kommunens geodataförsörjning och utveckling.

Kommunfullmäktige har beslutat om två specifika uppdrag för nämnden år 2016:

- Genomföra en inventering av förskolelokaler och sätta in åtgärder för en hälsosam inomhusmiljö.
- Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.

2.8.3. Uppföljning

Revisionen har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2016 samt i verksamhetsberättelsen som avlämnas i samband med årsbokslutet. Det bedöms föreligga god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag.

Inom flera områden där måluppfyllelsen mäts föreligger goda resultat. Nämnden jämför utfallet för ett antal viktiga nyckeltal med rikssnittet. Jämförelserna visar att utfallet är i nivå med rikssnittet i de flesta fall. Inom kundperspektivet mäts bland annat nöjd-kund-index (NKI). Det föreligger inga väsentliga avvikelser i utfallet jämfört med budgeterade målnivåer.

Ett av de prioriterade målen de senaste åren har varit snabb återkoppling på medborgarärenden. Målet har, liksom de senaste åren varit, att 100 procent av ärendena ska återkopplas inom två dagar. Uppnådd målnivå försämrades successivt under åren 2012-2015 från 93 % till 80 %. Nivån har höjts till 89 % år 2016.

Målet att 20 procent av hushållen ska sortera matavfall på ett visst sätt har funnits ett antal år men uppnåddes inte under åren till och med 2015. Från 2016 är målnivån 25 procent och utfallet är drygt 23 procent.

En uppföljning av de nämndspecifika uppdragen visar att utskottet har arbetat med uppdragen under 2016.

Kommunen har kartlagt gifter i förskolemiljön enligt Naturskyddsföreningens modell och kontoret har inarbetat krav som ska gälla vid nyproduktion i lokal- och funktions-programmet för LSS, skola och förskola.

Målet att underhållsskulden ska minska är relevant och det är positivt att nämnden tagit fram tydliga mål inom området. Målet för 2016 är att skulden ska uppgå till 22,6 mkr inom gator, vägar och broar. Någon uppföljning av målet görs inte i verksamhetsberättelsen utan det konstateras endast att uppföljning inte kunnat ske.

2.8.4. Ekonomi/resursplanering

Utskottets budgeterade kostnadsomslutning uppgår till ca 450 mkr. Utfallet uppgår till ett positivt resultat om 18 mkr att jämföra med budgeterat resultat om 11,1 mkr.

Den kommunersatta verksamheten redovisar ett nollresultat, medan hyresverksamheten redovisar ett överskott om ca 11 mkr. Utfallet är i enlighet med budget.

Årets resultat för VA-verksamheten uppgår till 7,6 mkr, detta innebär att VA:s egna kapital är återställt och uppgår till 2,3 mkr.

2.8.5. Intern kontroll

Utskottet har beslutat om en internkontrollplan för 2016 och har följt upp denna enligt plan. I nämndens uppföljning som redovisas i verksamhetsberättelsen för 2016 framgår inga väsentliga avvikelser inom något område. Områdena som följs upp baseras på en risk- och väsentlighetsanalys.

Revisionens fördjupade granskning av redovisningen och rutinerna för VA-verksamheten med dess kostnadsfördelningar etc. ger enligt vår uppfattning goda förutsättningar för en transparent särredovisning av VA-verksamheten i enlighet med vattentjänstlagen.

2.8.6. Rekommendationer

- Mot bakgrund av att underhåll av anläggningar är en väsentlig ekonomisk fråga för utskottet så bör analyser av underhållsskulder vara en naturlig del i utskottets löpande styrning, uppföljning och kontroll. Vi ser positivt på att nämnden tagit fram nyckeltal för underhållsskulden. I verksamhetsberättelsen redovisas ingen samlad analys av hur underhållsskulden ser ut inom olika områden och hur man jobbar med denna. Vidare saknas uppföljning av nyckeltal inom olika områden som budgeterats beträffande underhållsskulden. Information om underhållsskulden och utfört underhåll

finns fragmenterat i verksamhetsberättelsen. Vi rekommenderar att utskottet i framtida uppföljningen gör en mer samlad och tydlig analys av underhållsarbetet.

- Utskottet bör i utökad utsträckning arbeta med externa jämförelser för att jämföra sina målnivåer för nyckeltal i såväl budgetar som uppföljning med andra liknande verksamheter.

2.8.7. Sammanfattande bedömning teknik- och fastighetsutskottet

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis utskottet enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Sammantaget bedöms **räkenskaperna** vara rättvisande. Utskottets styrning och uppföljning av ekonomi och resurser bedöms i allt väsentligt som tillräcklig.

Utifrån vår översiktliga granskning framgår att utskottet arbetar med att successivt få ned underhållsskulderna. Uppföljningen av arbetet med underhållsskulden bör vara mer samlad och tydlig i kommande verksamhetsuppföljningar då det är ett väsentligt område för utskottet att vårda det omfattande kapital i form av anläggningstillgångar som utskottet ansvarar för.

3. Utbildningsnämnden

3.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat utbildningsnämndens verksamhet bl a genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av verksamhetsberättelse
- Granskning av delårsrapport
- Granskning av årsbokslut/årsredovisning

Revisionen har också genomfört ett möte med nämndpresidiet i november 2016.

3.2. Mål och uppdrag

Utbildningsnämnden är huvudman för ansvarsområdena förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, obligatoriska särskolan, bistånd i form av barnomsorg, vårdnadsbidrag, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (komvux), vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux), svenskundervisning för invandrare (sfi), kvalificerad yrkesutbildning.

Nämnden ansvarar för fullgörande, kvalitet, uppföljning och utvärdering inom respektive ansvarsområde.

Nämnden fullgör vad som åligger styrelsen för det offentliga skolväsendet (offentliga skolväsendet = kommunens egna skolor) och kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar

Av fullmäktiges budget för 2016 framgår följande specifika uppdrag:

- ▶ Planera för en ny kommunal skola Smedby nära/ i fyrklövern. (2017)
- ▶ Fortsätta arbetet med att genomföra åtgärder efter tillsyn från Skolinspektionen.
- ▶ Utarbeta ett samlat förslag till nya förskolelokaler för ökat barnantal och mindre barngrupper.
- ▶ Säkerställa att avlämnade delprojekt inom Ett lärande Väsby övertas av utbildningskontoret inom ordinarie verksamhet.
- ▶ Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.
- ▶ Följa upp effekterna av ny kommunorganisation.

I fullmäktiges budget för 2016 under kundperspektivet framgår följande: "I arbetet för att göra Upplands Väsby till en attraktivare kommun är fokus på skola och utbildning mycket viktigt. Det mest prioriterade målet för kommunen är kunskap och lärande." Vidare framgår ett avsnitt i budgeten om Kunskap och lärande där bl a skolutvecklingsprojektet "Ett lärande Väsby" beskrivs.

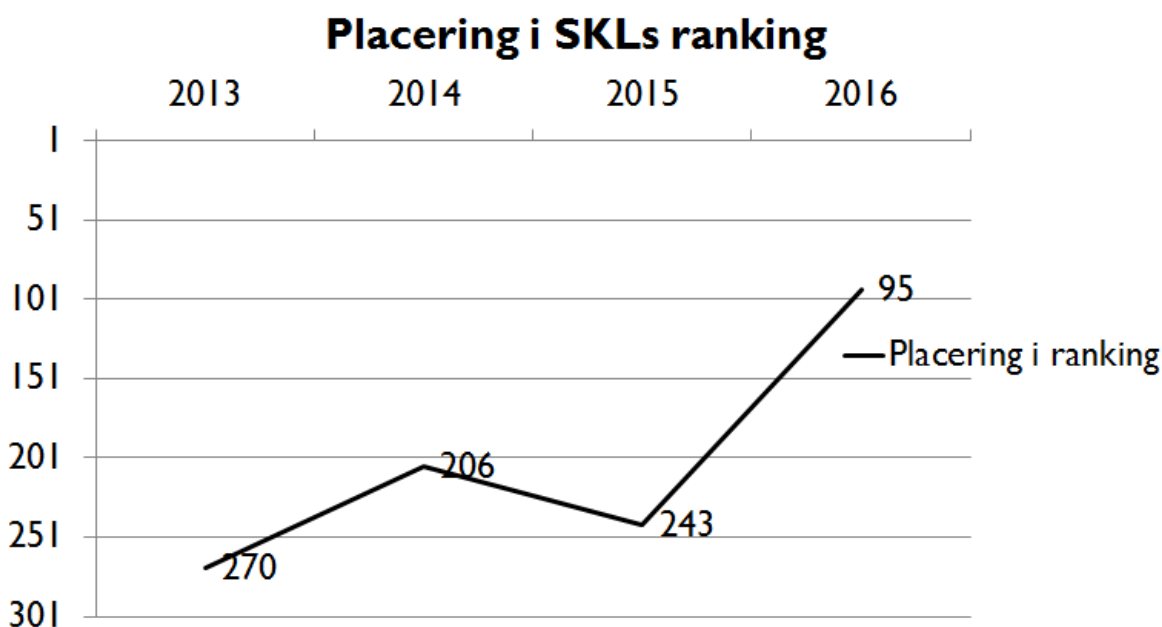
Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som fastställts av kommunfullmäktige.

3.3. Uppföljning

I verksamhetsberättelsen för 2016 redovisas en strukturerad uppföljning av mål och uppdrag. Uppföljningen knyter väl an till verksamhetsplan och budget.

Att komma tillrätta med bristerna i skolresultaten är ett prioriterat område i kommunen. Som vi tidigare noterat startade kommunstyrelsen ett treårigt projekt "Ett lärande Väsby" under hösten 2013. Projektet involverar många parter, bl a ingår både kommunala skolor och friskolor i projektet, och rapporteringen sker till kommunstyrelsen. Utbildningsnämnden och kundvalskontoret är involverade i projektet som en viktig part. Projektet har vid årsskiftet 2016/2017 delvis överförts till ordinarie verksamhet inom utbildningskontoret och delvis förlängts ett halvår.

För 2016 syns en markant förbättring av många viktiga skolresultat. Upplands Väsby är numera på plats 95 av 290 kommuner i SKL:s öppna jämförelser. Resultatet innebär att skolorna i Väsby klättrar 148 platser. Om hänsyn tas till elevernas socioekonomiska förutsättningar landar Väsby på plats 22 i Sverige. Störst förbättring görs för det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9. Där klättrar skolorna i Väsby från plats 129 till 69 i rankingen.

Lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskola uppgår till 88 procent vilket är högre än såväl länssnittet som kommunens eget mål för 2016.

I början av år 2016 avskrev Skolinspektionen samtliga förelägganden utifrån den tillsyn av verksamheterna som skett.

Det finns ett antal områden som Väsby fortsatt redovisar låga resultat inom. Nedan lyfts några sådana områden fram.

I mätningar av andel elever som rekommenderar sin skola så är resultaten i nästan samtliga fall under länssnittet och kommunfullmäktiges målnivåer. Nöjd-medarbetar-index är under länssnittet och budgeterade målnivåer för såväl förskola som grundskola och gymnasium. Andelen behöriga till nationella program (kommunal regi) uppgår endast till 62 % jämfört med budgeterad nivå om 80 % och jämfört med länssnitt och riket som ligger över 80 %. Utfallet är också sämre än föregående år.

Trygghet är generellt ett område som Väsby får låga resultat inom. Andel elever som upplever trygghet i skolan uppgår till 76 procent jämfört med länssnittet som är 88 procent. Utfallet är en klar försämring från 85 procents utfall föregående år. Arbetsron i Väsby nya gymnasium är ett problem där endast 40 procent i årskurs 2 anser att det är arbetsro.

De nämndspecifika uppdragen kommenteras på ett strukturerat sätt i verksamhetsberättelsen.

Sammantaget är bedömningen att Väsby förbättrat sig väsentligt inom flera viktiga områden men att det inom skolan även fortsatt finns stora utmaningar. Det är också stora skillnader i resultat mellan olika skolor vilket bör analyseras närmare.

3.3.1. Ekonomi/resursplanering

Utbildningsnämndens verksamheter omsatte nästan 1,1 miljarder kr år 2016. Resultatet, inklusive kommunala utförare, är ett överskott på 4,1 mkr. Överskottet på 4,1 mkr (0,4 % av omsättningen) består av ett överskott för utbildningskontoret på 0,1 mkr samt ett överskott på 4,0 mkr för kommunala utförare.

3.4. Intern kontroll

I verksamhetsberättelsen redovisas resultatet av uppföljning av internkontrollområden från internkontrollplanen 2016. Internkontrolluppföljningen baseras på en risk- och väsentlighetsanalys. De områden som inte bedöms klaras är bl a brist på tillgång till förskole- och skolplatser, volymavstämningar samt bristande avtalstrohet (upphandling).

Sammantaget bedöms den interna kontrollen som tillräcklig inom de områden som följts upp.

3.5. Rekommendationer:

- Det är viktigt att nämnden även fortsatt fokuserar på att förbättra resultaten inom samtliga de områden där måluppfyllelsen är svag, bl a:
  - De upplevda bristerna i arbetsro och trygghet måste fokuseras.
  - Kundnöjdheten måste förbättras, detta gäller framförallt för elever i årskurs 8.
  - Den låga andelen behöriga till nationella program (kommunala utföraren)

3.6. Sammanfattande bedömning utbildningsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis utbildningsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Enligt COSOs definition **av intern kontroll** så är kopplingen till mål och bristande måluppfyllelse absolut och utgör viktiga kriterier för intern styrning och kontroll. Sammantaget bedöms den interna kontrollen som acceptabel. Det är viktigt att nämnden tillser att noterade avvikelser följs upp kontinuerligt för att säkerställa att avvikelserna åtgärdas.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Nämnden bedöms ha ett ändamålsenligt styr- och ledningssystem till sitt förfogande. Måluppfyllelsen vad gäller resultaten i skolan visar på stora förbättringar inom många viktiga områden. Samtidigt kvarstår en rad områden med fortsatt låga resultat.

Det är av största vikt att arbetet med att förbättra resultaten fortsätter med stort fokus kommande år, särskilt inom områden med låga resultat. Vidare är det väsentligt att de resultat som framkommit av det treåriga projektet inom skolan, som håller på att avslutas, förankras i ordinarie verksamhet på ett strukturerat sätt.

4. Kultur- och fritidsnämnden

4.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat kultur- och fritidsnämndens verksamhet bl a genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning och genomgång av handlingar
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

En fördjupad granskning av utbetalningar till föreningar har genomförts under året (Revisionsrapport nr 2/2016).

4.2. Mål och uppdrag

Nämndens uppdrag är att säkerställa Väsbybornas tillgång till kommunalt finansierade tjänster, svara för finansiering, utöva tillsyn, följa upp och utvärdera kvaliteten i de verksamheter som ligger under nämndens ansvar. Nämndens kontakter med invånare ska kännetecknas av respektfullt bemötande och bidra till ett tryggt samhälle med goda uppväxt- och levnadsvillkor. Genom goda relationer med kommunens utförare ska förutsättningar skapas för välfärdstjänster som präglas av kvalitet och valfrihet.

Bland fullmäktiges övergripande mål riktas vissa mål särskilt mot kultur- och fritidsnämnden, bl a:

- ▶ Ta fram en plan för hur natur- och friluftsområdena vid Mälaren ska göras mer tillgängliga och inbjudande.
- ▶ Föreslå åtgärder för att främja barn och ungdomars fysiska aktiviteter, exempelvis lekanläggningar och spontanidrottsplatser.
- ▶ Följa upp effekterna av ny kommunorganisation.
- ▶ Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som beslutats av kommunfullmäktige. I huvudsak mäts utbud och utnyttjande av tjänsterna.

4.3. Uppföljning

Revisionen har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2016 samt årsbokslutet. Det bedöms föreligga en god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag.

Nämnden har överlag god måluppfyllelse och utfallet är i nivå med föregående år.

NKI-resultaten är fortsatt mycket goda i nämndens verksamheter. Barn och unga som besöker mötesplatserna anger att man upplever sig trygga och delaktiga i det som beslutas och sker.

Nyttjandegraderna i nämndens anläggningar ökar, och det är ett stort tryck och efterfrågan på redan befintliga hall- och plantider, men också ett tryck på tillskapandet av nya arenor.

Samtliga uppdrag från fullmäktige har genomförts och en beskrivning av aktiviteter kopplat till uppdragen redovisas i verksamhetsberättelsen.

4.3.1. Ekonomi/resursplanering

Kultur- och fritidsnämnden har en budget på drygt 130 mkr för 2016 och ett resultat på 0,2 mkr (f.å 0,0 mkr) jämfört med budget 0,0 mkr.

Sammantaget bedöms räkenskaperna vara rättvisande och nämndens styrning och uppföljning av ekonomi och resurser som tillräcklig.

4.4. Intern kontroll

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2016.

Nämnden har en god redovisning av uppföljningen av internkontroll i verksamhetsberättelsen. Vissa avvikelser noteras bl a vad gäller upphandling samt redovisning av kurser, konferenser och resor. Samma avvikelser noterades även föregående år.

4.5. Sammanfattande bedömning kultur- och fritidsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis kultur- och fritidsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Det är bra att nämnden har en internkontrollplan och följer upp denna. Nämndens egen uppföljning av internkontrollplanen visar att den **interna kontrollen** i vissa fall behöver utvecklas, bl a inom områdena upphandlingar och representation. Det är samma brister som noterades föregående år och det är viktigt att nämnden mer frekvent följer upp att åtgärder vidtas inom dessa områden att de får effekt. Den fördjupade granskning som gjorts av revisionen under 2016 beträffande utbetalningar till föreningar visar att den interna kontrollen behöver stärkas inom det området.

Uppföljningen av verksamhetsmål och ekonomiska mål visar sammantaget på en god måluppfyllelse. **Styrning och uppföljning** bedöms som bra.

5. Social- och äldrenämnden

5.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat social- och äldrenämnden (SÄN) bland annat genom:

- Möte med nämndens ordförande
- Genomgång av verksamhetsplan
- Genomgång av protokoll och handlingar
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

En fördjupad granskning har genomförts avseende Pulsen Combines möjligheter att generera relevanta rapporter (revisionsrapport nr 6/2016).

5.2. Mål och uppdrag

SÄN ansvarar för huvudmanna- och myndighetsuppgifter inom områdena äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsinsatser och bostadsanpassning.

I fullmäktiges budget, under avsnittet om övergripande mål, finns ett antal uppdrag riktade mot SÄN bl a:

- ▶ Genomföra insatser för tryggare boendemiljöer inom projekten Tryggt boende och Ung & Trygg.
- ▶ Genomföra särskilda insatser för att motverka arbetslöshet hos unga. (2017 klart)
- ▶ Säkerställ kostnadskontroll inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade.
- ▶ Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.
- ▶ Följa upp effekterna av ny kommunorganisation.

Inom området ekonomi har nämnden fått ett särskilt uppdrag:

- ▶ Säkerställa kostnadskontroll inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade.

5.3. Uppföljning

Revisionen har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2016 samt årsbokslutet. Det bedöms föreligga en god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag.

Uppföljning av mål och uppdrag sker på ett strukturerat sätt i verksamhetsberättelsen.

Nämnden bedömer att målen inom perspektivet Kund samt Samhälle och miljö i sin helhet har uppfyllts medan målen inom perspektivet Medarbetare bedöms delvis vara uppfyllt. Mål inom perspektivet Resultat bedöms i helhet inte vara uppfyllt utifrån ett minusresultat.

Inom Kund samt Samhälle och miljö finns ett antal nyckeltal som inte når upp till den nivå som fullmäktige budgeterat. Bl a gäller detta kundernas upplevelse av erbjudna aktiviteter och mat vid boenden. Kommunens egna boenden har ett sämre utfall i båda dessa perspektiv än de privatägda boendena. I verksamhetsberättelsen beskrivs handlingsplaner som syftar till att förbättra målpuffyllelsen framöver.

Socialkontoret har under året haft en högre personalomsättning på några enheter än vad som är önskvärt och att rekrytera ny personal tar tid då konkurrensen om socionomer är stor.

De nämndspecifika uppdragen följs upp i verksamhetsberättelsen. Aktiviteter för att genomföra uppdragen har skett i samtliga fall.

5.4. Ekonomi/resursplanering

Revisionen har under flera års tid påtalat brister i nämndens ekonomistyrning. Revisionens bedömning har varit att nämnden inte har haft kontroll på viktiga volymer i verksamheterna och att dessa har underskattats i budgetarna. År 2014 riktade revisorerna anmärkning mot nämnden på grund av de fortsatta bristerna i styrningen. År 2015 fick nämnden ett tillskott i kommunersättningen om 55,6 mkr (8,6 %) och klarade en ekonomi i balans.

I budgeten för 2016 har fullmäktige särskilt angivit att SÄN har i uppdrag att "Säkerställa kostnadskontroll inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade."

Kommunersättningen ökade 2016 med totalt 19,2 mkr (2,7 %), varav individ- och familjeomsorgens kommunersättning minskade med 0,4 mkr avseende lägre volymer. Inom äldreomsorg ökade antalet platser inom särskilt boende, 9,5 mkr, inklusive helårseffekt av Brobacken där inflyttning skedde under hösten 2015. Samtidigt avvecklades två boenden, Marieborg och Korpkulla. Inom hemtjänsten togs höjd för ökat antal utförda timmar vilket gav en ökad kommunersättning med 4,9 mkr. Antalet korttidsplatser bedömdes minska, vilket motsvarade 6,4 mkr. Priskompensationen inom äldreomsorg uppgick till 7,4 mkr och förutom generell priskompensation om 1 % ingick en höjning av ersättning till tre särskilda boenden till LOV-pris nivå.

Social- och äldrenämnden redovisar sammantaget ett resultat om -2,1 mkr för helåret 2016 vilket motsvarar 0,2 procent av omsättningen. Utfallet innebär en kraftig förbättring jämfört med senast gjorda prognos, vilket förklaras av de särskilda medel från kommunens centrala buffert som delvis tagits i anspråk för att finansiera volymökningar inom verksamheterna. Kommunfullmäktige beslutade i budgeten för 2016 att kommunstyrelsens reserv skall ökas med 4 mkr till 20 mkr år 2016. Den avser buffert för bl.a. oförutsedda händelser, omställningar samt eventuella förändringar i nämnderna. Kommunstyrelsen har ansett att ca 12 mkr utgör sådana kostnader i social- och äldrenämnden 2016 och har därvid omfördelat bufferten i enlighet med detta.

Nämndens uppföljning av ekonomin har stärkts ytterligare under 2016. Vi ser dock att det finns utrymme för att förbättra volymbedömningarna ytterligare.

Pulsen Combine har fortsatt problem med att leverera tillförlitliga och ändamålsenliga rapporter, vilket bl a påverkar möjligheterna negativt till en effektiv styrning och uppföljning av ekonomin.

Nämnden har under 2016 startat upp ett antal delprojekt i syfte att säkerställa kostnadskontroll. Under hösten har rutiner och hantering av återrapportering av hemtjänstinsatser utvecklats. Förändringen innebär bl.a. att återrapporteringen inte ska kunna göras i efterhand i samma utsträckning som tidigare, vilket ger möjlighet att göra periodiseringar och följa kostnaderna för hemtjänst på ett bättre sätt än tidigare.

Ett arbete med att införa digital tidmätning inom hemtjänst är påbörjad som ett led i att öka kostnadskontroll och kontroll över utförd tid. Tidmätningen kommer enligt uppgift att införas under hösten 2017.

Ett arbete med att införa en ny utredningsmodell har påbörjats, Individens behov i centrum (IBIC). När man arbetar utifrån modellen kommer handläggarnas beslut att tydliggöra mål med insatserna och dessa kommer att följas upp mer noggrant.

Kontoret har också arbetat med kostnadsjämförelser med andra kommuner.

5.5. Intern kontroll

Nämnden har under året följt upp beslutad internkontrollplan. Den interna kontrolluppföljningen baseras på en analys av de största riskerna i nämnden. För 2016 har totalt 10 riskområden följts upp.

De tre större avvikelserna återfinns inom perspektiven Kund respektive Medarbetare och avser följande risker:

1. Att ledningssystemet inte är känt bland alla medarbetare. Arbetet med detta är påbörjat inom kontoret.
2. Att de enskildas genomförandeplaner inte är kvalitetssäkrade. Arbetet har inte kunnat genomföras eftersom det funnits vakanta tjänster vid biståndsenheterna.
3. Att avsaknaden av personal leder till kvalitetsbrister i handläggningen och orimliga kostnadsökningar. Åtgärder på kort sikt handlar om att tillsätta vakanta tjänster och vid behov ta in konsulter medan åtgärder på lång sikt ingår i strategin attraktiv arbetsgivare.

Den interna kontrollen omfattar även det ekonomiska perspektivet och verksamhetsperspektivet. Inom dessa finns ett antal avvikelser, inte minst vad gäller uppföljning av statistik, som sammantaget gör att den interna kontrollen inte får högre omdöme än acceptabelt. Nämnden konstaterar, liksom föregående år, att det är svårt att kontrollera fakturerad tid inom hemtjänst mot beställd tid på grund av brister i Pulsen Combine.

En fördjupad granskning har under året skett av möjligheterna att ta fram relevant statistik och underlag från Pulsen Combine som underlag för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten samt som underlag för fakturering.

Flera faktorer gör att det idag finns begränsningar i möjligheterna att ur systemet ta fram tillräcklig och tillförlitlig statistik. Begränsningar föreligger främst i form av:

- systemet i sig är komplicerat och svårhanterat
- det finns brister i systemets indata
- det saknas i stor utsträckning definierade utdatarapporter.

På grund av begränsningarna använder verksamheterna olika former av sidosystem för att klara de behov av statistik och underlag som behövs för att styra och följa upp.

Verksamheterna tar fram och dokumenterar den statistik man anser sig behöva för planering och uppföljning. Det sker dock inte på ett optimalt sätt till följd av systemets brister. Det sker dels en dubbling av dokumentation till följd av osäkerhet om systemets tillförlitlighet och svårigheter att få fram lämpliga rapporter, dels används Excel i stor utsträckning för denna sidoordnade dokumentation. Excel, som på grund av sina svagheter när det gäller säkerhet och behörighet, ofta inte är ett lämpligt system. Stor del av uppföljningen sker manuellt vilket ökar riskerna för fel och försämrar spårbarheten.

5.6. Rekommendationer:

- Det är angeläget att arbetet med att ta fram ändamålsenliga och kvalitetssäkrade rapporter och statistik från Pulsen Combine prioriteras. Risker för brister i styrning och uppföljning är uppenbara om verksamhetssystemet inte klarar detta.
- Elektroniska mätinstrument och datastöd håller på att tas fram för effektiv uppföljning av utförd hemtjänst och närvarotid hos vårdtagaren.

5.7. Sammanfattande bedömning social- och äldreutskottet

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis social- och äldreutskottet enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** bedöms vara acceptabel. En brist i uppföljningen är de bristande möjligheterna att ta fram relevant statistik från Pulsen Combine. Även om förbättringar skett så kvarstår fortfarande brister inom området.

Bedömningen av **styrning och uppföljning** omfattar såväl ekonomistyrningen som verksamhetsstyrningen. Området styrning och uppföljning bedöms utifrån en mängd olika perspektiv.

Resultaten från uppföljda nyckeltal i verksamheterna är generellt sett goda. I några fall finns negativa avvikelser i förhållande till budgeterade målnivåer från fullmäktige. Nämndens ekonomi är inte helt i balans och volymer inom bl a hemtjänst är liksom under en rad av år underbudgeterade. Nämndens uppföljning av ekonomin har stärkts under året. Totalt bedöms styrningen som acceptabel.

6. Nämnden för familjerätt

År 2005 bildade Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby kommuner den gemensamma nämnden för familjerätt. Verksamheten bedrivs under benämningen Familjerättsbyrå för Sigtuna, Sollentuna och Upplands Väsby. Upplands Väsby kommun är huvudman för verksamheten.

Områden som nämnden arbetar inom styrs främst av lagar inom det familjerättsliga området och socialtjänstlagen. Verksamheten avser myndighetsutövning. Totalt har nämnden en budgeterad omsättning på 9,9 mkr.

6.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat familjerättsnämnden bl a genom:

- Granskning av verksamhetsplan.
- Genomläsning av protokoll och handlingar.
- Granskning av verksamhetsberättelse.

6.2. Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2016-2017 om övergripande mål som ska utgöra den gemensamma inriktningen för nämnder, styrelser och utskott. De övergripande målen är tio till antalet och utgår från de fyra perspektiven: kund, samhälle och miljö, medarbetare och ekonomi. Nämnderna ska svara på de övergripande målen och fastställa konkreta nämndmål och redovisa dem i verksamhetsplanens styrkort.

Nämndens mål för kärnverksamheten är inriktade på rättssäkerhet, tillgänglighet, bemötande, delaktighet och stöd.

Familjerättsnämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som beslutats av kommunfullmäktige.

Det finns ett nämndspecifikt uppdrag riktat till nämnden: Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar.

6.3. Uppföljning

De för året uppställda målen har uppfyllts helt eller delvis helt. Årets medarbetarenkät genomfördes med mycket gott resultat. Detsamma gäller de två brukarundersökningar som gjorts under året och som visar att brukarna upplever bl.a. tillgänglighet och bemötande som mycket gott.

De små förändringar i ärendevolymer som skett jämfört med föregående år beror på naturliga variationer. Personalomsättningen har varit förhållandevis stor under året efter att under några års tid i det närmaste ha varit obefintlig. Under hösten har samtliga vakanser

kunnat tillsättas, dock har viss konsult hjälp behövt köpas in för att säkerställa rimliga handläggningstider.

I verksamhetsberättelsen framgår att nämnden genomfört aktiviteter kopplat till det uppdrag som nämnden fått i budgeten. System för att mäta väntetider för samarbetsamtal har tagits fram och börjar användas under 2017 med påföljande uppföljning. Rutiner för verkställande och uppföljning av insatsen umgängesstöd har reviderats.

6.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämndens resultat uppgår till 0,1 mkr jämfört med budgeterade 0,0 mkr.

6.4. Intern kontroll

Nämnden har en internkontrollplan för 2016 och har följt upp denna. Mindre avvikelser noteras, främst beträffande klagomålshantering och följsamhet till resepolicy. Åtgärder framgår i de fall avvikelser noteras.

6.5. Rekommendationer

- Jämförelser vad gäller mål och måluppfyllelse med jämförbara kommuner bör eftersträvas.

6.6. Sammanfattande bedömning nämnden för familjerätt

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis nämnden för familjerätt enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** har inte indikerat några väsentliga brister. Det finns dock vissa avvikelser som nämnden fortsatt behöver följa upp.

Måluppfyllelsen för såväl verksamhet som ekonomi är god. **Styrning och uppföljning** bedöms som bra.

7. Byggnadsnämnden

7.1. Genomförd granskning

Revisionen har granskat byggnadsnämndens verksamhet bl a genom:

- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

7.2. Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i flerårsplan med budget 2016-2017 om övergripande mål som ska utgöra den gemensamma inriktningen för nämnder, styrelser och utskott. De övergripande målen är tio till antalet och utgår från de fyra perspektiven: kund, samhälle och miljö, medarbetare och ekonomi. Nämnderna ska svara på de övergripande målen och fastställa konkreta nämndmål och redovisa dem i verksamhetsplanens styrkort.

Nämnden har också fått ett nämndspecifikt uppdrag från fullmäktige för 2016:

- ▶ Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar

Nämnden har också fått volymmål av fullmäktige enligt följande:

Antal bostäder i laga kraft vunna detaljplaner	1 580
Antal beslutade bygglov	350

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som fastställts av kommunfullmäktige.

7.3. Uppföljning

Revisorerna har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2016 samt i verksamhetsberättelsen för 2016. Det bedöms i huvudsak föreligga en god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag.

Målet om att bygga minst 300 bostäder per år har klarats såväl 2015 som 2016. Under 2016 har totalt färdigställts ca 379 bostäder varav 100 hyresrätter, 247 bostadsrätter och 32 äganderätter. Kontoret har arbetat aktivt för att marknadsföra Väsby hos omvärlden så att intresset för att bygga, bo och etablera företag i kommunen ska öka. Synpunkter om samhällsbyggandet har samlats in genom dialog med medborgare, företagare, föreningsliv och civilsamhälle.

Antal laga kraft vunna detaljplaner uppgår till 1 678 st (budget 1 580). Antal beslutade bygglov uppgår till 333 st (budget 350).

Fortsatt arbete för att öka kundnöjdheten har pågått. Återkoppling i medborgarärenden gällande allmänna frågor har skett inom två arbetsdagar i 96% av fallen.

Nämnden har dåligt resultat vad gäller målet om att 80 procent av inkomna tillsynsärenden inom bygglov ska ha fattats inom ett år. År 2014 var andelen 30 procent och år 2015 och 2016 endast 21 procent. Föregående år angav nämnden att en ny tjänst skapats för tillsynsfrågor i syfte att öka fokus på detta område, vilket sålunda inte synes ha gett något resultat. Nämnden har underpresterat väsentligt kopplat till detta mål under flera år.

NKI bland privatpersoner och företagare som söker bygglov har minskat jämfört med föregående år och blev för privatpersoner 43 (45) och för företagare 47 (56).

Andel inkomna OVK-protokoll uppgår endast till 57 procent, jämfört med målet 90 procent. Nämnden uppger i verksamhetsberättelsen att man kommer att jobba vidare med att få in protokollen under 2017.

Upplands Väsby hamnar på plats 6 (9) i rankningen som Svenskt Näringsliv gör gällande företagsklimatet i kommuner.

Det saknas i flera fall jämförelser med andra kommuners målnivåer och måluppfyllelse i verksamhetsberättelsen, vilket är en brist. Bristen har även påtalats tidigare år.

I flerårsplan 2016-2018, beslutad av KF 2015-06-15, fick nämnder och utskott i uppdrag att utveckla uppföljning på enhetsnivå. Detta har sedan våren 2015 genomförts på kontoret för samhällsbyggnad och inom byggnadsnämndens verksamheter.

7.3.1. Ekonomi/resursplanering

Nämndens resultat uppgår till 2,5 mkr för helåret 2016 (4,0 mkr år 2015) att jämföra med budgeterade 0,0 mkr. Överskottet beror enligt nämnden, liksom föregående år, till största del på personalvakanser och lägre konsultkostnader än budgeterat.

7.4. Intern kontroll

Byggnadsnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2016. Uppföljningen visar inte på några väsentliga brister.

7.5. Rekommendationer:

- Nämnden behöver fortsätta arbetet med att ta fram jämförelsetal för sina målnivåer. Jämförelse ska enligt kommunens mall ske med länssnittet 2016, vilket numera sker för ett fåtal mått som redovisas i verksamhetsberättelsen.
- Nämnden bör utveckla analys och åtgärdsplaner för de nyckeltal med stora negativa avvikelser som förelegat flera år (exempelvis att 80 procent av inkomna tillsynsärenden inom bygglov ska ha fattats inom ett år).

7.6. Sammanfattande bedömning byggnadsnämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis byggnadsnämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Sammantaget bedöms **räkenskaperna** vara rättvisande.

Den **interna kontrollen** bedöms vara acceptabel.

Nämndens **styrning och uppföljning** av ekonomi och verksamhet bedöms som acceptabel. Nämnden har sammantaget hållit sig inom de ekonomiska ramar som fullmäktige har beslutat om och redovisar generellt sett en god måluppfyllelse. De målnivåer som tas fram för nyckeltal behöver i större utsträckning jämföras med liknande verksamheter i andra kommuner.

8. Miljönämnden

8.1. Genomförd granskning

Revisorerna har granskat miljönämnden bl a genom:

- Revisionen har träffat nämndens presidium i december 2016.
- Genomgång av verksamhetsplan
- Protokollsläsning
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av verksamhetsberättelse

8.2. Mål och uppdrag

Miljönämnden ansvarar bl.a. för prövning och tillsyn inom miljöskydd, smittskydd, livsmedel, hälsoskydd, alkohol/tobak och strandskydd. Nämnden ansvarar även för driften av Naturskolan.

Nämnden har fastställt mål i enlighet med den struktur och de perspektiv som beslutats av kommunfullmäktige. Nyckeltalens relevans som indikatorer för måluppfyllelse bedöms i vissa fall vara svag.

Fullmäktige riktar två tydliga uppdrag mot nämnden år 2016:

- ▶ Spåra och stoppa läckage av PCB till Väsbyån/Oxundasjön samt utreda åtgärdsbehovet
- ▶ Utveckla uppföljning på enhetsnivå för rätt prioriteringar

8.3. Uppföljning

Revisionen har särskilt fokuserat sin granskning på uppföljning av mål och uppdrag vid granskningar av delårsbokslutet per 31 augusti 2016 samt verksamhetsberättelsen i årsbokslutet. Det bedöms föreligga en god stringens och struktur på den uppföljning som sker av mål och uppdrag.

Nämnden har generellt sett en god måluppfyllelse i förhållande till fastställda målnivåer. Det saknas dock helt jämförelser av utfallet med länsnitt och riket, vilket är en brist.

Målen för tillsyn inom olika områden har god måluppfyllelse. En mindre negativ avvikelse finns för tillsyn enligt Alkohollagstiftningen.

Ett område som sticker ut negativt i uppföljningen är "Andel besökta skolor som åtgärdat brister gällande städning och ventilation." Budgeterad målnivå om 50 % får anses vara låg men utfallet är ännu lägre med endast 18 % måluppfyllelse. Nämnden har beslutat om vitesförelägganden för några skolor. Ledningen anser att målet inte varit relevant för att

utvärdera nämndens arbete då nämnden inte råder över vad skolorna faktiskt väljer att göra. Ett nytt nyckeltal har därför tagits fram för 2017.

Vad gäller uppdraget att spåra och stoppa läckage av PCB till Väsbyån/Oxundasjön samt utreda åtgärdsbehovet så anger nämnden att arbetet startat men att det kommer att ta flera år. Det framgår inte någon närmare analys av varför det kommer att ta flera år eller vilka resurser som krävs för att påskynda arbetet och klara det uppdrag som kommunfullmäktige lämnat till nämnden.

8.3.1. Ekonomi/resursplanering

Budgeterad kostnadsomslutning för nämnden är 13,7 mkr och budgeterat resultat 0,0 mkr. Utfallet blev 0,1 mkr (f.å 0,6 mkr).

8.4. Intern kontroll

Internkontrollplanen följs upp mycket summariskt i verksamhetsberättelsen. Det framgår endast att "De risker som identifierades inför 2016 har följts upp och kontrollerats. Inga avvikelser har noterats." Till kommande år bör nämnden redogöra för vilka väsentliga riskområden som följts upp och kortfattat på vilket sätt det skett. Vidare resultatet av uppföljningen per områden.

8.5. Rekommendationer

- ▶ Nämnden bör i ökad utsträckning använda sig av externa jämförelser vad gäller nyckeltal och måloppfyllelse.
- ▶ I de fall målnivåerna inte nås bör tydligare åtgärdsplaner presenteras i verksamhetsberättelsen framöver.
- ▶ Analys kopplat till utsläpp av PCB till Väsbyån/Oxundasjön bör utvecklas i kommande uppföljningar som rapporteras till fullmäktige eftersom fullmäktige specifikt pekat ut detta uppdrag som särskilt prioriterat för nämnden.
- ▶ Uppföljning av den interna kontrollen bör ske på ett tydligare sätt i kommande års verksamhetsberättelser.

8.6. Sammanfattande bedömning miljönämnden

Utifrån genomförd granskning under året bedömer vi sammanfattningsvis miljö- och hälsoskydds-nämnden enligt följande:

Rättvisande räkenskaper	Ej rättvisande	Ej helt rättvisande	Rättvisande
Intern kontroll	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra
Styrning och uppföljning	Ej tillräcklig	Acceptabel	Bra

Sammantaget bedöms **räkenskaperna** vara rättvisande.

Nämnden har en internkontrollplan som har följts upp under året. Internkontrollplanen har dock inte följts upp i verksamhetsberättelsen vilket är en brist. Den **interna kontrollen** bedöms sammantaget som acceptabel.

Den interna **styrningen och uppföljningen** bedöms vara acceptabel. Måluppfyllelsen bör kompletteras med externa jämförelser. Vidare behöver åtgärdsplaner tas fram i ökad utsträckning när målnivåerna inte klaras.

Stockholm den 9 mars 2017

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor